

اشاره

امروزه در قالب پارادایم‌های نوین توسعه پایدار گرایش محسوسی در جهت طرح و به‌کارگیری راهبردهای مشارکتی توانمندساز وجود دارد. به گونه‌ای که این مهم فرصتی را برای عامه مردم ایجاد می‌نماید تا با سازماندهی فعالیت‌های مشارکتی خود انگیزخته در قالب نهادهای منسجم، در تمام عرصه‌های اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی جامعه مدنی حضوری مؤثر و کارآمد داشته باشند در این زمینه تعاونی‌ها به عنوان نهادهای ریشه دار و جامعه‌گرا همواره از ظرفیت‌ها و استعداد‌های گسترده‌ای در جهت نهادینه سازی مشارکت مردم، انتقال منابع (مالی، فنی و نهادی) ساخت دهی کار گروهی در قالب فرآیندهای برنامه‌ریزی شده پویا و به تبع آن توزیع عادلانه منافع حاصله در رویه‌های توانمندساز برخوردارند و متصف شدن تعاونی‌ها به چنین ویژگی‌هایی باعث شده است تا برنامه ریزان اقتصادی و کارگزاران توسعه در اقصی نقاط دنیا در تمام عرصه‌های حیاتی جامعه به توانمند سازی تعاونی‌ها، توجه راهبردی نمایند و به عنوان شرکای نهادمند زمینه را برای حضور فعال، پویا و توانمندساز آنها برای منفعت رسانی به

نقش تعاونیها در تحقق بیانیه اجلاس جهانی توسعه اجتماعی

ترجمه: ابوالقاسم شریف‌زاده - کرم حبیب‌پور

گروه‌های مختلف جامعه که خواهان مشارکتی کارآو تسهیم عادلانه منافع هستند، فراهم نمایند. چنین موقعیتی منجر به رشد نهادهای اثرگذار تعاونی‌ها تحت عنوان جنبش تعاون در دنیا شده است. در این زمینه تلاش بر این است تا با ایجاد شبکه‌های هماهنگ‌کننده تعاونی‌ها در قالب اتحادیه‌های محلی، ملی و بین‌المللی تعاون، زمینه حضور پایدار و فعال تعاونی‌ها در راستای حصول به اهداف توسعه پایدار محلی، ملی و بین‌المللی، فقرزدایی و توانمندسازی گروه‌های مختلف جمعیتی در رویه‌های پایدار فراهم گردد. مقاله‌ای که ترجمه آن در ادامه می‌آید تلاشی است برای معرفی توان گسترده ساختی - کارکردی تعاونی‌ها در سراسر جهان. این مقاله به منظور مشخص نمودن سهم فعلی نهضت تعاون در راستای اجرای بیانیه و برنامه اجرایی کینهاگ تهیه شده است و به بررسی کارکردهای تعاونی‌ها در پنج حیطه ایجاد اشتغال و فقرزدایی، گسترش انسجام اجتماعی، حفظ بهداشت گسترش عدالت و برابری ما بین زنان و مردان و نیز چارچوب‌های قانونی مربوطه می‌پردازد و در این زمینه راهکارهای آزمون شده‌ای را برای تداوم ساختی - کارکردی تعاونی‌ها در رویه‌ای پایدار ارائه می‌دهد.

مقدمه

تعاونی، انجمنی مستقل از افرادی است که به صورت داوطلبانه به منظور رفع نیازها و خواسته‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی خویش از طریق شرکتی با مالکیت مشترک و تحت کنترل دموکراتیک تشکیل می‌شود. تعاونی‌ها شرکتهای بزرگ مردم محوری می‌باشند که تقریباً در تمامی کشورهای دنیا در تمام حوزه‌های فعالیت اقتصادی به کار مشغولند. تعاونی‌ها می‌توانند شرکتهای بازرگانی با میلیونها نفر عضو و یا شرکتهای اجتماعی کوچک باشند. با این وصف، وجه مشترک تمام انواع تعاونی‌ها ارزشهای خودیاری، مسؤولیت‌پذیری فردی، دموکراسی، برابری، عدالت و انسجام است. تعاونی‌ها، همچنین به مسؤولیت‌پذیری اجتماعی اعتقاد داشته و

یکی از اصول آنها را توجه به جامعه‌ای تشکیل می‌دهد که تعاونی‌ها در آن مشغول فعالیت هستند.

یک سهم مهم نهضت تعاونی، همانا ظرفیت آن در گسترش و حمایت از توسعه کارآفرینانه در اشکال سازگار با اصول و اهداف گردهم آبی جهانی برای توسعه اجتماعی است که در تاریخ ششم تا دوازدهم مارس ۱۹۹۵ در کینهاک منعقد شد. (گزارش دبیر کل سازمان ملل، جایگاه و نقش تعاونی‌ها در روندهای اجتماعی و اقتصادی نوین (A/51/267) (۱۹۹۶).

نهضت تعاونی از هر دو جنبه عضویت و تأثیر، قابل توجه است. بر اساس برآوردی که سازمان ملل در سال ۱۹۹۴ داشته است، اصرار معاش نزدیک به سه میلیارد نفر از مردم یا در واقع نیمی از جمعیت جهان از طریق شرکت‌های تعاونی تأمین می‌شود. نزدیک به ۸۰ میلیون نفر عضو تعاونیها هستند که بالغ بر ۱۰ میلیون شغل تدارک دیده‌اند. نقش این شرکتها از لحاظ اقتصادی در تعداد زیادی از کشورها در زمینه تدارک مواد غذایی، خدمات مالی و همین طور تدارک خدمات به مصرف کنندگان قابل توجه است.

نمونه‌هایی از اهمیت اقتصادی تعاونیها را می‌توان در قالب سهمی از بازار که آنها در تصرف دارند، مشاهده نمود. در بوركینافاسو، تعاونی‌های کشاورزی بزرگترین تولید کنندگان میوه و سبزیجات برای بازار ملی هستند و در کت دلواویر (Cote d'Ivoire) آنها در حدود ۷۷٪ از کل تولید پنبه را در کشور در اختیار دارند. در اروگوئه تعاونی‌ها ۹۰٪ از تولید شیر ملی را فراوری می‌کنند و ۷۰٪ از مازاد تولید گندم را صادر می‌کنند. در ایالات متحده، در سال ۱۹۹۸ حدود ۲۳٪ از بازار کشاورزی در تصرف تعاونی‌ها بود و تعاونی‌های برق رسانی روستایی، بیش از نیمی از خطوط برق را در ایالات متحده دایر نموده و توان انرژی الکتریکی را برای بیش از ۲۵ میلیون نفر از مردم در ۴۶ ایالت تدارک دیده‌اند. در سال ۱۹۹۷، سهم تعاونی‌ها در تولید ناخالص ملی (GNP)، فیلیپین ۱۶٪ بود. در

طی همین سال، تعاونی‌ها در دانمارک جوایگوی ۹۴٪ از فراوری شیر، ۶۹٪ از عرضه زراعی و ۶۶٪ از تولیدات دامی بودند.

فسولکسام یک تعاونی بیمه در سوئد است که ۴۸/۹٪ از بازار بیمه خانوار و ۵۰٪ از بیمه تصادف و تأمین اجتماعی را در اختیار دارد. در کره، ۴۵٪ از تولیدات کشاورزی محلی از طریق تعاونی‌ها بازار رسانی شده‌اند. در سال ۱۹۹۶، ۶۰٪ از تولیدات کشاورزی در کیناها به وسیله تعاونی‌ها در فنلاند، ۷۹٪ از تولیدات کشاورزی در دانمارک تولید جنگل‌داری می‌باشند.

با این وصف عملکرد تعاونی‌ها، همانند سایر کشورها، به طور قابل ملاحظه‌ای به وسیله چالشهای خارجی در محیط اقتصادی و سیاسی تحت تأثیر قرار می‌گیرد. این چالشها در برگیرنده اثر تعدیل ساختاری، آزادسازی اقتصادی، دموکراتیزه شدن، جهانی شدن، تغییر سیاستهای دولتی، دسته بندیهای جدید تجاری و فشارهای وارده در جهت تعامل می‌باشد. علی رغم این چالشهای، نهضت تعاونی متقاعد شده است که با نظر به محدودیتهای بازار آزاد در زمینه مسؤلیت پذیری اجتماعی و عدالت، مزایای تمرکززدایی قدرت، ضمن اهمیت به مداخله ذینفعان و اجتماع در زندگی اجتماعی و اقتصادی و نقش فراینده آن در تحقق جامعه مدنی، پتانسیل رو به رشدی برای توسعه و تجدید تعاونی وجود دارد. در ادامه، نمونه‌هایی پیرامون این که چگونه تعاونی‌ها در تأمین مصونیت بیشتر برای زندگی مردم در سراسر جهان تشریح مساعی نموده‌اند، ارائه می‌گردد:

تعاونی‌ها اشتغال مولد ایجاد نموده
و در ریشه کنی فقر شرکت می‌نمایند
تعاونی‌ها با سازماندهی یک شرکت بازرگانی ابزار مؤثرتری را در اختیار هر گروهی از اشخاص فرار می‌دهند تا آنها بتوانند با منابع هرچند اندک خویش توان اعضا خود را ترکیب نمایند. آنها همچنین این امکان را فراهم می‌آورند تا با بسیج بیشتر منابع برپایه ظرفیت بیشتر افراد در

قالب شرکتهای کوچک صورت پذیرد. تعاونی، رشد کارآفرینی محلی را تسریع می‌نماید. تعاونی‌ها در جوامعی باقی می‌مانند که از سرمایه‌ای که بسیج نموده‌اند و نیز از مازادی که از معاملات بیرونی به دست آورده‌اند، به بهترین نحو و به منظور سرمایه برای توسعه کارآفرینی استفاده نمایند. اعضای تعاونی‌ها، به عنوان ذینفعان اصلی آنها، از انگیزه بالایی برای عملکردی توأم با کارآمدی و نوآوری مداوم در پاسخ به تغییر محیطهای بازرگانی برخوردارند که به موجب آن، به میزان بالایی از موفقیت آغازین و پایای بلند مدت دست خواهند یافت. این اعضا به توسعه بلندمدت شرکت خود همگام با منافع جوامعی که تعاونی در آن مشغول فعالیت می‌باشند، توجه دارند و ثباتی که این شرکتها در جوامع محلی خود ایجاد می‌کنند، خود به بسط بیشتر کارآیی می‌انجامد. (گزارش دبیر کل سازمان ملل، جایگاه و نقش تعاونی‌ها در سایه روندهای اقتصادی و اجتماعی نوین. (A/51/267) ۱۹۹۶.

هم بیانیه کینهاک (معاهده نهم) و هم برنامه عمل (پاراگراف ۵۱) ظرفیت و سهم تعاونی‌ها را در ایجاد اشتغال مولد به رسمیت شناخته‌اند. گزارش اخیر دفتر بین‌المللی کار (ILO) ادعان داشته است که تعاونی‌ها نقش مهمی را در گسترش اشتغال و کاهش فقر، هم به عنوان شرکتهای تولیدی - عمدتاً به صورت خود اشتغالی - و هم به عنوان تدارک دهنده خدمات به اعضا، ایفا می‌کنند.

اگر چه تعاونی‌ها، ابزارهایی (صرفاً) برای گسترش اشتغال نیستند، اما آنها می‌توانند به طور مؤثر ایجاد و بقای اشتغال را هم در مناطق شهری و هم در مناطق روستایی سراسر جهان به انجام برسانند و بنابراین، درآمدی را برای اعضا و نیز شاغلین به صورت سهام مازاد، دستمزدها و حقوق یا منافع وابسته به نوع تعاونی فراهم نمایند.

تعاونی‌ها خود اشتغالی را از طریق میلیونها تعاونی خدمات و تولید با مالکیت کارگران، تدارک می‌بینند، تعاونی‌های مالی و اعتباری به بسیج سرمایه برای سرمایه گذاری مولد

جدول (۱) میزان ایجاد اشتغال تعاونیها در برخی از کشورهای آفریقایی

کشور	سال	منبع اطلاعاتی	خوداشتغالی	اشتغال با حقوق ثابت	اشتغال با حقوق کارمندی
آفریقای جنوبی	۱۹۹۷	دولت	۲۲۰/۷۱۳	۵۸/۴۶۸	۹۰
غنا	۱۹۹۶	دولت	۹۱/۰۳۵	۳/۲۳۵	۷۵۱
ماداگاسکار	۱۹۹۶	دولت	۳۰۰	۶/۷۷۰	۳۸۸
مراکش	۱۹۹۶	دولت	۲۷/۷۹۲	۴۲/۷۰۹	۱۴۸
نامیبیا	۱۹۹۶	دولت	۳۱۵	۲/۰۵۴	۳۱
اوگاندا	۱۹۹۶	UCA	۲۲/۱۶۸	۸/۴۵۵	۳۰۴
زامبیا	۱۹۹۶	دولت	۹/۵۰۰	۲/۲۵۳	۷۳۲
زیمبابوه	۱۹۹۶	ZNCF	۲۳/۴۲۴	۴۹۴	۱/۲۴۳

مبادرت ورزیده و نهادهای مطمئنی را برای مردم به منظور سپرده گذاری و پس انداز فراهم می آورند. تعاونی های مصرف، برای خانوارها کالاها و خدمات متناسب با بضاعت آنها تدارک می بینند امری که باعث کاهش سهم هزینه های درآمد مصرف برای هزینه های پایه زندگی می گردد. و همین طور، تعاونی های با مالکیت استفاده کننده همانند تعاونی های مسکن، خدمات شهری، مراقبت اجتماعی و بهداشت دسترسی ممکن به خدمات پایه را متناسب با بضاعت اعضا فراهم می آورند.

به هر حال، تعاونی ها کارفرمایانی هستند که متناسب با حقوق خویش، تا حد زیادی امنیت شغلی را فراهم می آورند.

در برخی از کشورهای آفریقایی، نهضت تعاونی دومین کارفرمای بزرگ است که صرفاً با کمک دولت ترقی یافته اند. در این منطقه، عمده مشاغل از طریق فعالیت تعاونی های کشاورزی - تولید، بازاریابی، فراوری و غیره - ایجاد شده اند. اتحادیه تعاونی های کشاورزی سنگال (UNCAS) گزارش داده است که تنها ظرف یکسال برای ۵۳۵ نفر اشتغال تمام وقت فراهم آورده است و برای بیش از ۵۰۰ تن از مردم مشاغل فصلی عرضه نموده است. (جدول ۱)

در آمریکای لاتین تخمین زده شده است که ۱۵۰۰۰ شغل به وسیله تعاونی های مصرف ایجاد شده است. در برزیل، سازمان تعاونی های برزیل (OCB) در سال ۱۹۹۶ بیش از ۲۹۶۰۰۰ شغل در سراسر کشور فراهم آورده است.

پرسنل را در سطح تعاونی های عضو مشغول کار بوده اند. در سریلانکا، تعاونی ها در سال ۱۹۹۷، پاسخگوی ۳۷۶۱۷ شغل بوده اند. در فیلیپین برآورده شده است که سهم بخش تعاون در نیروی کار ملی برابر با ۵/۰۱ میلیون نفر و یا ۱۶/۲۴٪ از مجموع بازار کار در سال ۱۹۹۷ بوده است و انتظار می رفت که تعاونی ها در کل جهان تا اوایل سال ۲۰۰۰ میلادی بیش از ۲۰ میلیون شغل ایجاد کنند.

در اروپا تعاونی ها در سال ۱۹۹۶ برای بیش از ۵ میلیون نفر اشتغال فراهم نموده اند. در سال ۱۹۹۶، نهضت تعاونی آلمان ۵۰۲۷۰۰ نفر را به کارگمارده بود که در مقایسه با ۴۸۷۳۰۰ نفر در سال ۱۹۹۴ رشد مناسبی را نشان می داد. در سال ۱۹۹۷، اتحادیه انجمنها و تعاونی های کشاورزی در جمهوری چک ۹۲۰۰۰ نفر را شاغل نموده است. در حالی که طی همین سال، اتحادیه تعاونی های تولیدی آن کشور توانسته است برای بیش از ۴۰۰۰۰ نفر شغل فراهم نماید. در طی همین دوره، نهضت تعاونی مجارستان گزارش داده که برای ۳۲ هزار نفر از مردم در مقایسه با سال ۱۹۹۴ که برابر با ۳۰۲۲۵ نفر بود، شغل ایجاد کرده است. در سال ۱۹۹۸، اتحادیه مرکزی تعاونی در لتونی (TURIBA) گزارش داده است که تعاونی ها در این کشور توانسته اند حدود ۱۰۰۰۰ نفر از مردم را شاغل نمایند که ۷۳٪ آنها زن بوده اند.

در روسیه، نهضت تعاونی مصرف ۵۱۱۳۰۰ نفر را که ۷۰٪ آنها زن بودند، استخدام نموده است. در اسپانیا، نهضت تعاونی کارگران موندراگون (Mondragon) ظرفیت خود را در تدارک اشتغال افزایش داده است. به طوری که در سال ۱۹۹۶، ۳۱۹۶۳ نفر را شاغل نموده است و نیروی کارش را با ۷/۶٪ افزایش نسبت به سال ۱۹۹۶، به ۳۴۳۹۷ نفر در سال ۱۹۹۷ و دوباره به ۴۲۱۲۹ نفر در سال ۱۹۹۸ افزایش داده است. اتحادیه تعاونی های انگلیس گزارش نموده است که تعداد شاغلین تمام وقت در سال ۱۹۹۸ - ۱۹۹۷ به طور قابل

آنیماید دو برزیل، یک تعاونی بهداشتی است که در سال ۱۹۹۶ برای ۱۴۸۲۵۲ تن از مردم اشتغال فراهم نموده است. در کانادا تخمین زده شده است که تعاونی ها برای بیش از ۷۰۰۰۰ نفر در سال ۱۹۹۶ شغل ایجاد کرده اند. در سال ۱۹۹۷، جنبش دسجاردینز (Desjardins movement) در کبک به تنهایی برای بیش از ۴۲۳۰۰ تن از مردم شغل تدارک دیده و مقرری اندکی نیز به مبلغ ۱/۳ میلیارد دلار کانادایی را پرداخت کرده اند. همچنین براساس برآوردهای صورت گرفته، این جنبش توانسته است که به طور غیرمستقیم بیش از ۱۰ هزار شغل مازاد ایجاد کند. "دسجاردینز" بزرگترین کارفرمای خصوصی در استان کبک است.

در هند، تعاونی ها بیش از ۱۳/۸ میلیون شغل ایجاد نموده اند که ۹۲ درصد از مشاغل ایجاد شده از طریق خوداشتغالی و از طریق تعاونی های کارگری بوده است.

در ژاپن، در سال ۱۹۹۷، نهضت تعاونی مصرف، حدود ۵۸۲۸۱ شغل تمام وقت و ۹۵۳۷۴ شغل پاره وقت فراهم نموده است. اگرچه تعداد مشاغل تمام وقت از سال قبل آن به تعداد ۴۰۹ شغل کاهش داشته است، ولی ایجاد موقعیت های شغلی پاره وقت در آن کشور طی سال مذکور به اندازه ۴/۴٪ افزایش یافته است. در جمهوری کره، نهضت تعاون کشاورزی تا انتهای سال ۱۹۷۷، حدود ۱۷۴۴۸ شغل در سطح فدراسیون خرد ایجاد نمود که در آن بیش از ۵۳۶۹۸

اداره می‌شدند و در حال تعطیل شدن بود. اما این مراکز توسط کارکنان آنها با سازماندهی به شکل تعاونی، دوباره بازسازی و تجدید حیات شدند. بعد از بازسازی، آنها قادر نبودند ساختمانها جدیدی را گسترش دهند تا ساکنین بیشتری را اسکان دهند. بنابراین، تعاونی نه تنها می‌بایست خدمات بهتری را برای جامعه تدارک ببیند، بلکه همچنین باید موجبات اشتغال کارکنان عضو خویش را نیز تأمین می‌کرد.

برنامه‌های مراقبت از سالمندان نیز به وسیله تعاونی‌ها در کشورهای مختلفی به اجرا درآمده‌اند. در آلمان و سوئد تعاونی‌های مسکن ساختی را تدارک می‌بینند که برای ساکنین سالمند و همین‌طور خانواده‌های صاحب کودک مناسب باشد. در کانادا نیز نهضت دسجاردینز به طور فعال در حال گسترش تعاونی‌های خدمات منزل برای سالمندان می‌باشد.

اتحادیه تعاونی‌های مصرف در ژاپن (JCCU) نیز با تدارک خدمات گسترده برای سالمندان، توجه ویژه‌ای به سهم و نیازهای افراد مسن در جامعه از طریق سازماندهی مشترک یک مسابقه پیاده‌روی با همکاری سازمان بهداشت جهانی به منظور بزرگداشت روز جهانی سالمندان قائل شده است. تعاونی‌های کشاورزی در ژاپن، همچنین مراقبت از سالمندان را تدارک می‌بینند. بیش از ۳۰۰۰۰ مددکار برای مراقبت از سالمندان قبلاً آموزش دیده‌اند و ۳۰ تعاونی کشاورزی نیز قبلاً موافقتنامه همکاری را با سازمانهای مراقبت بهداشتی در سطح محلی به امضاء رسانده‌اند. تعاونی‌های کارگران نیز تعاونی‌های سالمندان را به منظور تدارک مراکز مراقبت خانگی و مراکز مراقبت روزانه سازماندهی می‌نمایند.

به علاوه، بسیاری از تعاونی‌های تولید و تهیه و توزیع با مالکیت کارگران تدارکات ویژه‌ای را به عمل می‌آورند تا دامنه عضویت خویش را برای بیکاران، از کارافتادگان و مهاجران گسترش دهند. تعاونی‌ها در سایر بخشها شامل تعاونی‌های مالی و اعتباری بیمه و مصرف

محلی در کشورهای ایتالیا و انگلیس و همین‌طور در برخی از کشورهای اسکانديناوی شکل گرفته‌اند. بسیاری از تعاونی‌های جدید در بخشهای مراقبت بهداشتی و خدمات اجتماعی ایجاد شده‌اند. برای مثال تعاونی‌های جدید که در مناطق روستایی فنلاند دایر شده‌اند، مراقبت روزانه کودکان را تدارک می‌دهند و مراقبت بهداشتی و خدمات اجتماعی به سالمندان عرضه می‌دارند. تشکیل این تعاونی هادر پاسخ به قطع

نهضت تعاونی از هر دو

جنبه عضویت و تأثیر،

قابل توجه است. بر

اساس برآوردی که

سازمان ملل در سال

۱۹۹۴ داشته است،

امرار معاش نزدیک به

سه میلیارد نفر از مردم

یا در واقع نیمی از

جمعیت جهان از طریق

شرکتهای تعاونی تأمین

می‌شود. نزدیک به

۸۰۰ میلیون نفر عضو

تعاونیها هستند که بالغ

بر ۱۰۰ میلیون شغل

تدارک دیده‌اند.

خدماتی است که قبلاً به وسیله شهرداریها تدارک دیده می‌شد. در سوئد همچنین معمول است که مراکز مراقبت روزانه از کودکان و خانه‌های پرستاری و مدارس به عنوان تعاونی‌های جدید شکل بگیرند.^{۲۳} در انگلیس، بسیاری از تعاونی‌ها با هدف تصدی مسؤلیت نهادهای تحت حمایت دولت محلی شکل گرفته‌اند. نمونه‌ای از این مورد شامل مراکز اسکان مجدد مردان مجرد بی‌خانمان است که به وسیله اداره امنیت اجتماعی و بهداشتی

ملاحظه‌ای نسبت به سالهای قبل از آن افزایش یافته است. تعاونی‌ها در انگلیس ۱۱۳۴۰۰ شغل تمام وقت و ۷۱۶۰۰ شغل پاره وقت فراهم آورده‌اند.

علاوه بر تعاونی‌های موجود که موجبات اشتغال را فراهم می‌آورند، باید ادعان نمود که نهضت تعاونی در برخی از کشورهای اسکانديناوی و ایتالیا درگیر ایجاد تعاونی‌های جدیدی می‌باشند. این تعاونی‌های جدید در پاسخ به افزایش بیکاری در کشورهای مذکور شکل گرفته‌اند. در فنلاند، بیش از ۷۰۰ تعاونی در طی دوره ۱۹۹۸-۱۹۹۳ تشکیل شدند که ۳۳۰ تا از آنها تعاونی‌های کارگران بودند.

۲- تعاونی‌ها انسجام اجتماعی^{۱۷} را

گسترش می‌دهند

فرض بر این است که تعاونی‌ها سازمانهای مردمی می‌باشند که در برابر چالشهای اجتماعی جوامع خویش از خود عکس العمل نشان می‌دهند. تعاونی‌های مهد کودک و سالمندان، تعاونی‌های کارافتادگان و سایر تعاونی‌های خدمات اجتماعی در سراسر جهان در حال رشد هستند. در مالزی، مراکز تعاونی مراقبت روزانه^{۱۸} به وسیله تعاونی‌های آموزشگاهی برای منفعت رسانی به معلمان و کارمندان گسترش می‌یابد. در میانمار، تعاونی‌های مراقبت روزانه به منظور مراقبت از کودکان و سالمندان دایر شده‌اند.

تعاونی‌های مراقبت اجتماعی واقعیت مهم و جدیدی را در ایتالیا و سوئد تشکیل می‌دهند و با تعداد فزاینده‌ای در سایر کشورهای اسکانديناوی، انگلیس و اروپای مرکزی و شرقی نیز در حال گسترش می‌باشند. (اتحادیه بین‌المللی تعاون، آمار و اطلاعات مربوط به تعاونی‌ها در اروپا، ۱۹۹۸)

در سوئد بیش از ۶۶٪ از مراکز خصوصی مراقبت روزانه را تعاونی‌ها تشکیل می‌دهند. در ایالات متحده برآورد شده است که بیش از ۵۰۰۰۰ خانواده بچه‌هایشان را به مراکز تعاونی مراقبت روزانه می‌فرستند.

تعاونی‌های جدید^{۱۹} نیز در سطح

عرضه کننده در هر دو دسته کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه معمولاً به وسیله پزشکان شکل گرفته‌اند. مزایای یک سازمان تعاونی از این نوع عبارتند از: خرید عمده، خدمات فنی و اداری مشترک و گسردهم آوری متخصصان مختلفی که دامنه خدماتی را که به طور مشترک در داخل یک جامعه عرضه می‌شوند، تقویت می‌نمایند.

تعاونی‌های بهداشت در سطح ملی در ژاپن و برزیل قبایل توجه هستند (جدول ۲). آنها در سطح منطقه‌ای در اسپانیا و ایالات متحده که در آن سازمانهای تعاونی حفظ بهداشت، خدمات مراقبت بهداشتی را برای قریب به ۱/۴ میلیون خانواده آمریکایی فراهم می‌آورند، مهم هستند. تعاونی‌های بهداشتی در کشورهای بنین، بلژیک، کانادا، شیلی، کلمبیا، السالوادور، یونان، هند، مالزی، مکزیک، مغولستان، میانمار، فیلیپین، سنگاپور، سربلانکا، سوند و انگلیس وجود دارند. در آسیا برآورد شده است که بیش از ۴۶۵ تعاونی مراقبت بهداشتی در حال حاضر به فعالیت مشغولند.

جدول ۲- تعاونی‌های خدمات پزشکی در ژاپن

سال	تعداد شرکت تعاونی	تعداد اعضاء
۱۹۹۵	۱۲۱	۱۹۰۳۰۰۰
۱۹۹۶	۱۲۴	۱۹۹۸۰۰۰
۱۹۹۷	۱۲۵	۲۲۰۷۰۰۰

در بخش بهداشت، برخی از دولتها شرکتی را با قالب تعاونیها برای تدارک خدمات مراقبت بهداشتی دایر نموده‌اند. در کاستاریکا، اداره امنیت اجتماعی در سال ۱۹۸۸ شروع به بستن قرار داد با تسعاونی‌های عرضه کننده خدمات بهداشتی نمود تا آنها مسؤولیت و گسترش خدمات بهداشت عمومی را بر عهده گیرند. در مالزی، دولت قسمتی از خدمات بهداشت عمومی را به نهضت تعاونی که شامل شبکه ملی تعاونی‌های پزشکان که به وسیله بانکهای تعاونی تأمین مالی می‌شود انتقال داده است که این نظام بیمه بهداشتی را برای شرکتهای تعاونی در

شبه در صفحه ۸۲

نهضت تعاونی در برخی از کشورهای اسکاندیناوی و ایتالیا درگیر

ایجاد تعاونی‌های جدید می‌باشند. این تعاونی‌های جدید در پاسخ

به افزایش بیکاری در کشورهای مذکور شکل گرفته‌اند. در فنلاند،

بیش از ۷۰۰ تعاونی در طی دوره ۱۹۹۸-۱۹۹۳ تشکیل شدند که

۳۳۰ تا از آنها تعاونی‌های کارگران بودند.

از تعاونی‌های مراقبت اجتماعی و بهداشتی در سال ۱۹۹۷ منتشر کرد که در آن حوزه نهضت تعاونی به رشته تحریر درآمد. در این گزارش فرصتهایی نیز برای گسترش تعهد نهضت در تدارک خدمات بهداشتی با کیفیت بالا و هزینه معقول ذکر گردیده است.

شناخت بیشتر سهم تعاونی‌ها در ترویج بهداشت در بیانیه جا کارتا با عنوان (هدایت و گسترش بهداشت در قرن بیست و یکم) نیز گنجانده شده است. این بیانیه از سازمان بهداشت جهانی (WHO) خواسته است تا تعاونی‌ها را در تخصیص اولویت در زمینه گسترش بهداشت، نسبت به سایر بخشها قرار دهد.

تعاونی‌های بهداشت اشکال متنوعی را می‌توانند به خود بگیرند. تعاونی‌های بهداشت با مالکیت استفاده کننده یا مخاطب به وسیله افراد همان جوامع به منظور کمک به خودشان برای برآورد نیازهای مراقبت بهداشتی خویش دایر شده‌اند. اعضا و استفاده کنندگان، اهداف و فعالیتهایی را تعیین می‌نمایند که به موجب آن شهروندان عادی قادر می‌شوند تا به طور منظم خود را در زمینه رعایت مراقبت بهداشتی توانمند سازند. این تعاونی‌ها در ایالات متحده به سازمانهای حفظ بهداشت یا HMOs معروفند. تعاونی‌های بهداشتی با مالکیت

نیز، خدمات ویژه‌ای را برای سالمندان و همین طور جوانان جوامع خویش فراهم می‌آورند. تعاونی‌ها در تمامی بخشها به حدی درگیر توسعه اجتماعی شده‌اند که این درگیری می‌تواند خواه در برنامه‌های اجتماعی مقابله با خشونت خانگی، انسجام مهاجران و خواه حمایت از برنامه‌های جوامع محلی باشد.

شورای جهانی اتحادیه‌های اعتبار (WOCCU)، شبکه بین‌المللی مبادله وجوه (Imet) را در در فوریه سال ۱۹۹۹ دایر نمود. این شبکه، روشی مطمئن، اقتصادی و سریع برای اعضای اتحادیه اعتبار فراهم می‌آورد تا بتوانند در سطح بین‌المللی پول خود را مبادله کنند. ابرنت، به مهاجران ایالات متحده اجازه می‌دهد تا برای خانواده هایشان در السالوادور، گواتمالا و مکزیک از طریق اتحادیه‌های اعتبار با نرخ پایین ۶/۵۰ دلار آمریکایی برای هر مبادله، پول بفرستند. انتظار می‌رود که این برنامه بتواند در کوتاه مدت به فیلیپین نیز گسترش یابد. (انتشارات شورای جهانی اتحادیه‌های اعتبار، کمک شورای جهانی اتحادیه‌های اعتبار به مهاجران برای ارسال پول به خانواده‌هایشان).

۳- تعاونی‌های مراقبت بهداشتی سازمان ملل متحد یک بررسی جهانی